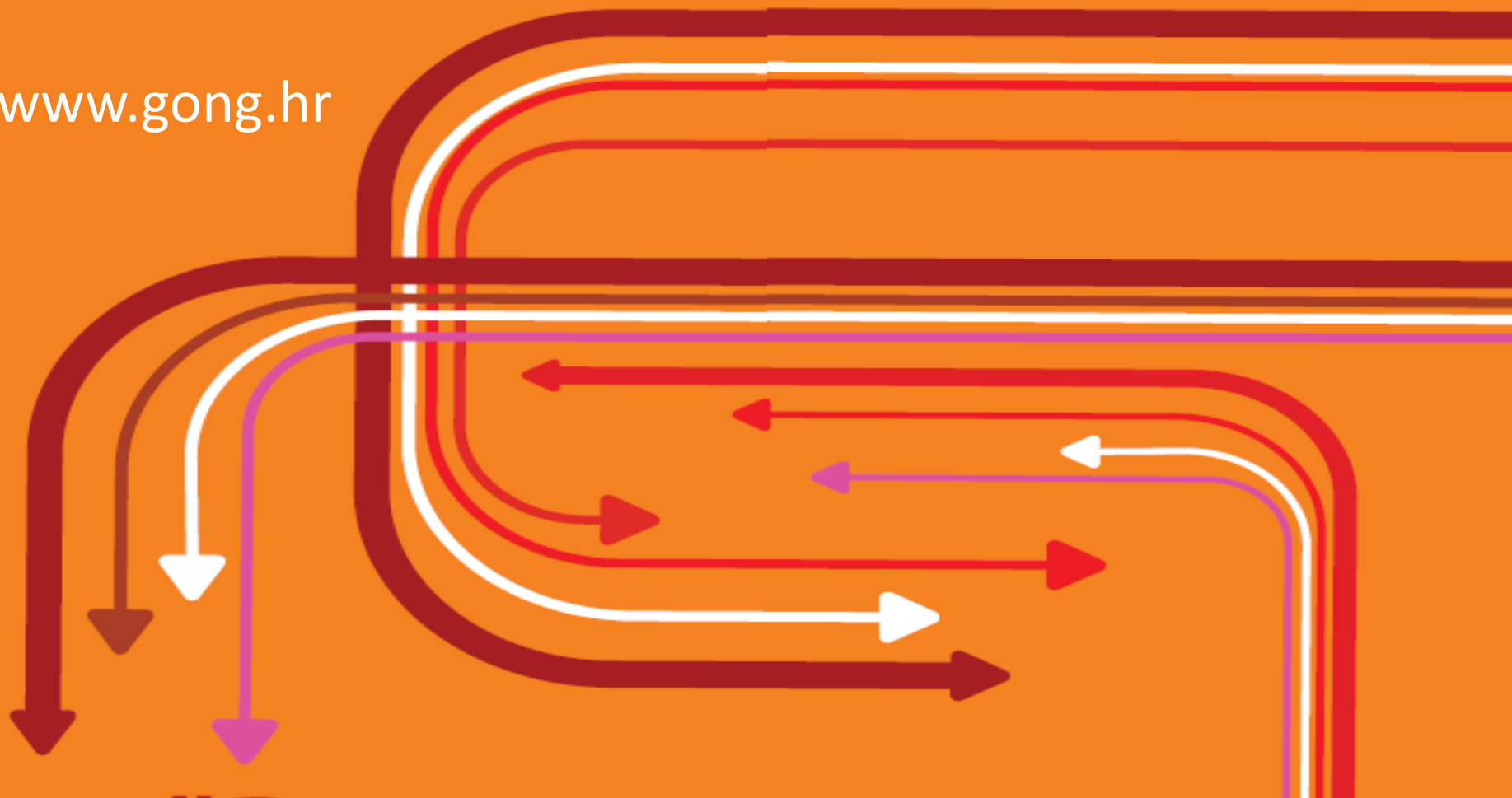

www.gong.hr

Povjerenje je dobro, kontrola još bolja!

zaključna rasprava o dometima javnog nadzora nad institucijama

Moderira: Tihomir Ponoš

Organizacije civilnog društva, antikorupcijski aktivizam i suradnja s institucijama usporedni nalazi mini ankete studenj 2008. – siječanj 2013.

Zagreb, travanj 2013.
Pripremili Marina Škrabalo i Duje Prkut

Projekt „Zajedno protiv korupcije“ financiraju:

Svrha akcijskog istraživanja

- Ponoviti anketu s udrugama i sindikatima o njihovoj spremnosti na antikorupcijski aktivizam, upoznatosti s antikorupcijskom politikom te spremnosti i iskustvima suradnje s mjerodavnim institucijama
- Studeni 2008. – početak ozbiljnijeg pristupa u skladu sa zahtjevima EU (Strategija i Akcijski planovi doneseni u lipnju 2008., revidirani 2010.)
- Siječanj 2013. – kraj pristupnog ciklusa - zatvoreni pregovori, novi Akcijski plan donesen 15. studenog do kraja 2013., zahtjevi za izradom nove Strategije iz lipnja 2008.
- **Što dalje, nakon ulaska RH u EU? Koji su naši vlastiti politički, institucionalni i društveni kapaciteti za suzbijanje korupcije?**

Uzorak i odaziv

Studeni 2008.

2 tjedna za ispunjavanje
(email upitnik, zvanja)

Uzorak: 49

udruga, sindikata i instituta –
potencijalnih partnera u
provedbi strategije (prema
djelokrugu)

Odaziv:

16/49 ispunilo upitnik (33%)

Sve udruge

Siječanj 2013.

2 mjeseca za ispunjavanje
(online upitnik, email pozivi
i zvanja)

Uzorak: 68

61 udruga i 7 sindikata
(instituti izostavljeni) –
prethodni ispitanici (24),
provoditelji antikorupcijskih
projekata (Antikorupcija.hr
popis za 2011.), strukovne
udruge i sindikati

Odaziv 22/68 (32%)

20 udruga i 2 sindikata

Opseg antikorupcijskih aktivnosti – blagi rast

■ Anketa 2008.

13/16 bavilo se u proteklih godinu dana temama korupcije

12/16 namjerava se baviti AK i u narednoj godini

4/16 neće se baviti

Anketa 2013.

20/22 bavilo se AK u protekle tri godine

10/20 kontinuirano/dosta

10/20 sporadično/malo

14/22 namjerava se baviti AK u sljedećoj godini

6/22 možda će se baviti

2/22 neće se baviti

Područja djelovanja

Anketa 2008.

- Sukob interesa
- Pravosuđe
- PPI
- Financiranje pol. stranaka
- Javne financije i nabave
- Zdravstvo
- Integritet državnih službenika
- Zaštita zviždača (namjera)

Anketa 2013.

- pravo na pristup informacijama (14/22)
- sukob interesa (12/22)
- sustav javnih nabava (8/22)
- sustav javnog financiranja (subvencije, transferi, donacije) (7/22)
- integritet državnih službi i službenika (5/22)
- postupci imenovanja državnih dužnosnika (3/22)
- financiranje političkih stranaka i kampanji (4/22)
- korupcija u zdravstvu (4/22)
- korupcija u medijima (3/22)
- korupcija u policiji i sigurnosnim službama (2/22)
- korupcija u prostornom planiranju (2/22)
- korupcija u pravosuđu (2/22)
- korupcija u policiji i sigurnosnim službama (2/22)
- korupcija u sustavu socijalne skrbi (2/22)
- drugo (3/22)

Načini djelovanja u prošle tri godine – *deficit* *direktne podrške žrtvama i zviždačima*

Anketa 2013. (N=20 aktivnih)

13 - praćenje rada institucija na provedbi zakona i politika

12 - poticanje javne rasprave (medijski nastupi, okrugli stolovi)

10 - edukacije

9 - kampanje javnog informiranja

7 - sudjelovanje u izradi zakonskih prijedloga

**7 - alarmiranje medija i javnosti na specifične rizike i slučajeve
korupcije**

4 - razotkrivanje specifičnih slučajeva korupcije vlastitim istraživanjima

4 - izravno informiranje i podrška građanima, žrtvama korupcije
i zviždačima

2 - besplatna pravna pomoć žrtvama korupcije i zviždačima

1 - podnošenje kaznenih prijava

Anketa 2013.

O čemu ovisi budući angažman neodlučnih?

- ako osiguramo financijska sredstva – 5/22
- ako nas na to potaknu druge organizacije – 4/22
- ako nam se s takvim slučajevima obrate građani ili drugi akteri – 2/22
- ako se ukaže potreba za *ad hoc* reagiranjem na neki krupan problem ili aferu – 2/22
- ako se raspiše natječaj za ovo područje – 2/22

Buduće teme antikorupcijskog aktivizma:

- Pravo na pristup informacijama (Info portal, Info zone)
- Izrada zakona o zaštiti prava pacijenata
- Snažnija zaštita zviždača i žrtava korupcije (sindikati)
- Edukacija nastavnika
- Istraživanje koruptivnih praksi u obrazovanju
- Korupcija u sigurnosnom sektoru
- Konverzije vojnih objekata, JPP
- Financiranje političkih stranaka
- Javne nabave
- Korupcija u prostornom planiranju i upravljanju javnim dobrima
- Sukob interesa

(Ne) informiranost OCD o strateškim dokumentima

	Prosječna ocjena	Uopće NE	Detaljno DA
Strategija suzbijanja korupcije 2008 i pripadajući Akcijski planovi 2010, 2012	2,9	0/22	4/22
Antikorupcijski program za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu	2,1	7/22	3/22
Strategija reforme pravosuđa i pripadajući Akcijski planovi	2,4	2/22	2/22
Akcijski plan Partnerstva za otvorenu vlast (POV)	2,7	4/22	6/22
Strategija razvoja sustava javne nabave iz 2008. godine	2,5	4/22	4/22
Akcijski plan za ispunjenje preostalih obveza iz pristupanja EU	2,8	1/22	7/22

1 - Nikad nismo čuli za dokument, 2 - Čuli smo za dokument ali ne poznajemo sadržaj, 3 - Površno smo upoznati sa sadržajem dokumenta, 4 - Detaljno poznajemo sadržaj dokumenta

Suradnja s institucijama

Anketa 2008. (suradnja zadnje godine)

10/16 surađivalo je s institucijama vlasti
(62%)

8/16 pokušalo je ali nije uspjelo ostvariti
suradnju s institucijama

8/16 udruga smatra da spremnost
institucija na daljnju suradnju postoji
– 3 potpuna, 5 djelomična

**Suradnja se fokusira na okrugle stolove,
izradu propisa i njihovo komentiranje**

Anketa 2013. (suradnja zadnje tri godine)

16/22 ostvarilo kontakt s institucijama
vlasti (73%)

10/22 ima iskustvo da nekad nisu uspjeli
ostvariti kontakt s institucijama vlasti

19/22 smatra da spremnost postoji -
djelomična (18/19)

Prosječna ocjena suradnje je 2,7 od 5

*Istaknuti problemi: selektivnost, deklarativnost i površnost
institucija*

Vrste kontakta s institucijama – anketa 2013.

institucijama smo se obraćali sa zahtjevom za informacijama	17/22
<i>suradivali smo s institucijama na provedbi projekta</i>	13/22
<i>sudjelovali smo u javnom savjetovanju o prijedlogu propisa ili politike</i>	12/22
<i>suradivali smo s institucijama na provedbi edukacije</i>	11/22
institucijama smo predstavljali naše nezavisne analize i prijedloge poboljšanja politike	10/22
institucijama smo se obraćali radi ukazivanja na specifičan problem korupcije	8/22
konfrontirali smo se s predstavnicima vlasti u medijima i/ili na javnim skupovima	8/22
suradivali smo s institucijama na izradi propisa putem radnih skupina	7/22
suradivali smo s institucijama na praćenju provedbe u savjetodavnim tijelima i odborima	7/22
suradivali smo s institucijama na provedbi nekih mjera politike	7/22
konfrontirali smo se s predstavnicima vlasti na zatvorenim sastancima	6/22

Najupečatljivija iskustva kontakta s institucijama – *cijeni se pristupačnost*

Anketa 2008.

Negativno (zatvorenost):

- PPI u odnosu na gradske, posebno Grad Zagreb
- Područje zdravstva
- Oglašivanje na prijedloge OCD-a

Pozitivno:

- Suradnja oko izrade Zakona o javnoj nabavi (MINGORP i Ured za javnu nabavu)
- UZUVRH
- ALD
- MF i DUR

Anketa 2013.

Negativno:

- Grad Zagreb, Grad Sisak (netransparentnost), Grad Split (nejasni odgovori)
- MUP (zatvorenost)
- Županije (nepristupačnost)

Pozitivno:

- Ministarstvo uprave - pristupačnost
- Ministarstvo rada i mirovinskog sustava - pristupačnost
- Ministarstvo zdravlja – mješovita slika – otvorenost no bez konkretnih pomaka

Ocjena vlastite spremnosti OCD na daljnju suradnju s institucijama

Anketa 2008.

11/16 spremno na daljnju suradnju za koju žele da bude kvalitetna u sadržajnom smislu, a ne samo deklarativna

Željena područja suradnje: sukob interesa, financiranje političkih stranaka, PPI, zdravstvo, pravosuđe, javne nabave, javne financije, zaštita zviždača

Izražena potreba za praćenjem provedbe mjera od strane OCD!

Propisati suradnju kroz procedure konzultacija s OCD!

Anketa 2013.

15/22 spremno na daljnju suradnju s institucijama

6/22 djelomično spremno

- **Pod uvjetima uzajamnog poštivanja, autonomije i nezavisnosti, slušanja;**
- **U odnosu na specifične zadaće naročito oko zakonodavstva;**
- **Ukoliko se uvede stvarno praćenje provedbe politika“ - da dokumenti nisu mrtvo slovo na papiru”**
- **Ukoliko imamo kapacitete za suradnju**

Stavovi udruga o suradnji s institucijama –

Anketa 2013. – broj udruga koje se pretežno ili potpuno slažu s navedenim tvrdnjama (N=22)

- *Institucije vlasti su deklarativno spremne na suradnju s civilnim društvom u području korupcije, no čim se dođe do osjetljivih pitanja ili zahtjeva za sustavnim promjenama, suradnja zamire ili postaje pro forma. (21/22)*
- *Javno financiranje za programe i projekte koji se bave problemom korupcije većinom je dostupno za "meke, neproblematične" aktivnosti i teme, a ne za istraživački i zagovarački rad na slučajevima korupcije i dubinsko praćenje rada institucija. (18/22)*
- *Javno financiranje je posebno manjkavo za zagovaračke antikorupcijske inicijative na lokalnoj razini. (15/22)*
- *U antikorupcijskoj politici prešutna je podjela na podobne i nepodobne udruge iz perspektive državnih institucija. (12/22)*

Stavovi udruga o vlastitim sposobnostima

Anketa 2013. – broj udruga koje se pretežno ili potpuno slažu s navedenim tvrdnjama (N=22)

- *Nema borbe protiv korupcije bez nezavisnih medija - zato se udruge trebaju još jače založiti za opstanak i razvoj javnih i neprofitnih medija i razgradnju aktualnog klijentelizma, komercijalizacije i monopola u medijima. (20/22)*
- *Pojedine udruge zaziru od ukazivanja na korupciju i konfrontacije s institucijama iz straha da ne ugroze interese svojih članova. (14/22)*
- *Profesionalna (strukovna) udruženja ne posvećuju dovoljno pažnje razvoju profesionalne etike i suzbijanju korupcije unutar svog članstva, ali i organizacija i institucija u kojima djeluju njihove profesije. (13/22)*
- *Većina organizacija civilnog društva nema dovoljno hrabrosti i autonomije za razotkrivanje slučajeva korupcije. (11/22)*

Otvorena pitanja – treba li nam (i kakav) “inženjering” antikorupcijskog aktivizma?

TKO?

- Kako proširiti krug – aktera i politika?
- Kako pojačati vezu Građani – Udruga – Institucije?
- Kako osigurati autonomno, profesionalno i angažirano djelovanje medija?
- Kako stvoriti most između neaktivnih i specijaliziranih OCD-a?
- Kako potaknuti strukovna udruženja i sindikate?
- Što s lokalnom razinom aktivizma?

KAKO?

- Kako poticati zajedničko djelovanje?
- Kakvo financiranje antikorupcijskih aktivnosti nakon ulaska u EU – resorno, lokalno?
- Javno financiranje medija?
- Zaštita zviždača?
- BPP za žrtve korupcije i zviždače?
- Praćenje provedbe politika u budućnosti?
- Kanali za sudjelovanje građana

E: gong@gong.hr

W: www.gong.hr

FB: www.facebook.com/gong.hr

Twitter: @GONG_hr